

ikke hve Censer efter verdslige Embedsmænd paa Landet, og Forsamlingen fandt det derfor baade passende og hensigtsmæssigt, at den her ommeldte Andeel tillagdes de i Jyllands 4 Sifter værende Skolelærer-Hjelpeskasser, for deraf at oprette Legatportioner for Skolelærere paa Landet. Fordelingen i saa Henseende paa Jyllands 4 Stifter formeentes at burde bestemmes efter Størrelsen af det Indskud, der er gjort for hvert Stift, og den hvert Stift derefter tilkommende Andeel igjen at burde fordeles paa Skolelærer-Hjelpeskasserne efter de Skolers Antal i de respective Amter, hvis Lærere ere pligtige at yde Bidrag til bemeldte Hjelpeskasser.

Overensstemmende hermed blev Sagen indstillet til Ständerforsamlingen, og den blev derefter paa ny taget under Overvejelse af Cancelliet. Bemeldte Collegium kunde dog ikke dele den Betragtningssaaede, der havde gjort sig gjældende hos Stænderne om en Anvendelse af den opsamlede Capital til Fordeel for de Stænder og de Egne, hvorfra den har sin Oprindelse, da det fornødtigvis maatte antages, at de, der vare indtraadte som Interessenter i Kassen, kun kunde have haadt til Hensigt at sikke deres Censer Pensioner af Kassen paa de Betingelser, som Fundatsen opstillede, uden at kunne gjøre sig Haab om at have videre Fordeel deraf. Der kunde derfor ikke være Tale om Gjennemførelsen af noget Erstatningsprincip eller om nogen ved selve Retfærdigheden givne Norm for Anvendelsen af den opsamlede Formue, hvorimod den omhandlede Capital, efter at de paa samme hvilende Forpligtelser til Interessenterne vare fyldestgjorte, maatte betragtes som en res nullus, over hvilken Staten kunde disponere. Heller ikke kunde Cancelliet finde den af Stænderne foreslaaede Udskjning af Capitalen hensigtsmæssigt, da Kassens Formue derved vilde splittes i en Mængde smaa Dele, der for flere af Kjøbstæderne og Landdistricterne vilde blive saa ubetydelige, at de, anvendte som Pensionfond, ikke vilde kunde stifte nogen væsentlig

Nytte, ligesom Stænderne selv, hvad Landdistricterne angik, havde maatte opgive Hensynet til de oprindelige Indskydernes Stand. For dog imidlertid at komme Stændernes Forslag saa nær som muligt, troede Cancelliet at burde modificere sin tidligere Indstilling derhen, at den ene Halvdeel af Capitalen anvendtes paa den tidligere foreslaaede, og af Stænderne bilige, Maade til Fordeel af Geistligheden, og at den anden Halvdeel igjen deelttes i to lige Dele, af hvilke den ene skulde tillægges Skolelærer-Hjelpeskasserne og fordeles imellem disse efter Antallet af de Skoler i de respective Provstier, hvis Lærere efter de gjældende Lovbestemmelser ere pligtige at yde Bidrag til disse Hjelpeskasser, men Renterne iøvrigt udelukkende bestemmes til Understøttelse for Skolelærere, der af vedkommende Skoledirectioner maatte findes særdeles trængende, navnlig for dem, der maatte have et større Antal uforsørgede Børn, til hvis Underholdning der kunde ydes dem en extraordinair Hjælp udenfor den Pension, de erholde af Hjelpeskassen, indtil de efterhaanden opnaaede Confirmationsalderen, og den anden Halvdeel indrettes til en for hele Nørrejylland fælleds Understøttelseskasse for trængende Censer dels efter Embedsmænd og dels efter andre agtbare Mænd saavel i Kjøbstæderne som paa Landet. Denne Deel af Capitalen skulde da forblive under den samme Bestyrelse og Overbestyrelse, hvorunder Censeskassen ifølge den Fundats har staaet, hvorved denne Fundatses Bestemmelser saavidt muligt vilde vedligeholdes. Endelig formeente Cancelliet, at af denne Deel af Capitalen burde Halvdelen af Renter altid uddeles til Embedsmænds, og den anden halve Deel til andre Mænds Censer, ligesom Collegiet endvidere troede, at det burde foreskrives Directionen, at den ved Uddelingen af Legatportionerne kun havde at see paa de Vedkommendes Trang og Værdighed, og at ingen By eller Deel af Landet maatte begunstiges fremfor en anden, men at der kunde concurreres til de ledige Legatportioner fra alle Dele af Jylland.